

Redogörelse till riksdagen 2020/21:OSSE1

OSSE:s svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2020

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

Den svenska delegationen till OSSE:s parlamentariska församling lämnar härmed sin redogörelse för verksamheten inom den parlamentariska församlingen och den svenska delegationens arbete under 2020.

Stockholm den 9 mars 2021

På delegationens vägnar

Johan Büser
ordförande

Fredrik Svensson
sekreterare

Innehållsförteckning

1	Hur Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa har vuxit fram.....	4
2	Den parlamentariska dimensionen inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.....	5
2.1	Församlingens verksamhet och organisation.....	5
2.1.1	Möten.....	5
2.1.2	Fackutskotten.....	5
2.1.3	Arbetsgrupper och särskilda representanter.....	6
2.2	Församlingens organisation.....	6
2.2.1	Det ständiga utskottet.....	6
2.2.2	Byrån.....	6
2.2.3	Sekretariatet.....	6
2.2.4	Partigrupper.....	7
3	Den svenska delegationen.....	8
3.1	Ledamöter i den svenska delegationen.....	8
3.2	Utskottsfördelning.....	8
3.3	Särskilda uppdrag.....	9
4	Församlingens ordinarie verksamhet under 2020.....	10
4.1	Vintermötet i Wien.....	10
4.2	Sessionen i Vancouver.....	11
4.3	Höstmötet i San Marino.....	12
4.4	Möten i det ständiga utskottet.....	12
4.5	Arbetsgruppen för migrationsfrågor.....	12
4.6	Särskild representant om mordet på Boris Nemtsov.....	13
5	Församlingens verksamhet under 2020.....	14
5.1	Digitala seminarier.....	14
5.2	Informella ledarskapsmöten.....	15
6	Den svenska delegationens verksamhet under 2020.....	16
6.1	Delegationsmöten.....	16
6.2	Informationsutbyte med riksdagens utskott.....	16
6.3	Seminarium om valet i USA.....	16
6.4	Nordisk-baltiskt samarbete.....	17
6.5	Uttalande om Belarus.....	17
6.6	Övrigt engagemang.....	17
7	Genus och jämställdhet.....	18
8	Valobservationer.....	19
8.1	Det förtida parlamentsvalet i Azerbajdzjan.....	19
8.2	Det förtida parlamentsvalet i Nordmakedonien.....	20
8.3	Parlamentsvalet i Montenegro.....	20
8.4	Parlamentsvalet i Kirgizistan.....	20
8.5	Parlamentsvalet i Georgien.....	21
8.6	President- och parlamentsvalet i USA.....	21
9	Samarbeten med parter inom och utom den parlamentariska församlingen.....	22
9.1	Samarbetet i Medelhavsområdet.....	22
9.2	Samarbete med andra parlamentariska församlingar.....	22
10	Församlingens budget.....	23

11 Församlingens ledning, särskilda representanter och medlemsstater	24
11.1 Församlingens och fackutskottens ledning	24
11.2 Särskilda representanter.....	25
11.3 OSSE:s medlemsstater.....	26
11.4 Partnerstater.....	27

1 Hur Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa har vuxit fram

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa har sitt ursprung i Europeiska säkerhetskonferensen (ESK). ESK etablerades 1975 som ett forum för politiska förhandlingar mellan öst och väst. År 1993 fick ESK ställning som regional organisation i FN enligt FN-stadgans kapitel VIII. År 1995 bytte konferensen namn till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

OSSE omfattar i dag 57 stater och är en effektiv organisation i det internationella säkerhetspolitiska samarbetet. Organisationen har en flexibel struktur och en bred syn på säkerhet. Verksamheten omfattar tre dimensioner: säkerhetspolitik, ekonomi och miljö samt demokrati och mänskliga rättigheter.

Tyngdpunkten inom OSSE:s verksamhet försköts under 1990-talet från långsiktiga förhandlingar om normbyggande och militära förtroendeskapande åtgärder till konfliktförebyggande arbete för att stärka demokratin i medlemsländerna. OSSE är en i hög grad operativ organisation och dess flexibla uppbyggnad möjliggör snabba förebyggande insatser, ofta i nära samarbete med andra internationella organ. För närvarande bedrivs fältaktiviteter i ett femton-tal länder. Fältmissionernas arbete är inriktat på att stärka respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, bygga upp demokratiska institutioner och stödja förtroendeskapande åtgärder mellan olika befolkningsgrupper.

Organisationen har kapacitet att verka i olika skeden av en konflikt: förvarning, förebyggande, konflikthantering och återuppbyggnad. Den kan även verka för demokratisk utveckling och rättsstatens principer. Organisationen har också i allt större utsträckning tagit sig an frågor som sträcker sig över OSSE:s samtliga tre dimensioner, såsom migration, människohandel, terrorism och gränsövervakning.

Samarbete med länder utanför det egna geografiska området regleras genom partnerskapsavtal.

2 Den parlamentariska dimensionen inom Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa

2.1 Församlingens verksamhet och organisation

OSSE:s parlamentariska församling (OSSE PF) etablerades 1990 i samband med att OSSE fick en fastare institutionell struktur.

OSSE:s parlamentariska församling ska genom dialog bidra till och främja konfliktlösning, en demokratisk samhällsutveckling och rättsstatens principer i medlemsländerna. Församlingen ska även följa upp hur väl medlemsländernas regeringar genomför de resolutioner och rekommendationer som församlingen antar vid sina möten. Målen för församlingens verksamhet anges i dess stadga.

Församlingen har 323 ordinarie ledamöter och lika många ersättare. Antalet medlemmar i de nationella delegationerna fastställs i församlingens stadga. Sveriges delegation uppgår till åtta ledamöter.

Församlingen har sex officiella språk: engelska, franska, italienska, ryska, spanska och tyska.

2.1.1 Möten

Den parlamentariska församlingen har tre årliga möten: en session, ett höstmöte och ett vintermöte. Vid mötena samlas de nationella delegationerna från OSSE:s medlemsländer samt observatörländerna.

Under mötena följer församlingen upp hur medlemsländerna uppfyller OSSE:s mål, diskuterar aktuella frågor och för en dialog med medlemsländernas regeringsorgan. Vid den årliga sessionen i juni håller församlingen plenum och fattar beslut om resolutioner. Beslut i församlingens plenum fattas med enkel majoritet.

2.1.2 Fackutskotten

Den parlamentariska församlingen har tre fackutskott som sammanträder under sessionen och som motsvarar regeringssidans dimensioner: utskottet för politik och säkerhet, utskottet för ekonomi och miljö samt utskottet för demokrati och mänskliga rättigheter. Varje utskott företräds av ett presidium som består av en ordförande, en vice ordförande och en rapportör. Ordföranden leder arbetet medan utskottets rapportör lägger fram en rapport och en resolution som behandlas vid sessionen.

2.1.3 Arbetsgrupper och särskilda representanter

Utöver de tre ordinarie utskotten har församlingen två arbetsgrupper: arbetsgruppen för migrationsfrågor samt arbetsgruppen mot terrorism. De två grupperna har i uppgift att samordna församlingens verksamhet i respektive fråga, rapportera till det ständiga utskottet samt lägga fram resolutioner vid sessionen.

Församlingens president kan utse medlemmar i församlingen till rollen som särskild representant för en specifik fråga. De särskilda representanterna ska rapportera om sin verksamhet till det ständiga utskottet. Presidenten utser även ordföranden, vice ordföranden och ledamöterna i dessa arbetsgrupper.

2.2 Församlingens organisation

Den parlamentariska församlingens styrande organ är: det ständiga utskottet, byrån och sekretariatet.

2.2.1 Det ständiga utskottet

Församlingens ständiga utskott består av församlingens byrå och av ordförandena för de nationella delegationerna. Det ständiga utskottet förbereder och beslutar om dagordningen för sessionen, höstmötet och vintermötet. Det beslutar även vilka tilläggsförslag som ska tas upp under sessionen och vilka fackutskott som ska bereda dem. Beslut fattas enligt principen konsensus minus en.

2.2.2 Byrån

Församlingen leds av en byrå som består av en president, nio vicepresidenter, en kassör, ordförandena för de tre utskotten och den tidigare presidenten. Presidenten väljs för ett verksamhetsår med möjlighet till omval en gång. Byråns nio vicepresidenter väljs för ett respektive tre år och kan väljas om men ingå i byrån högst sex år. Den tidigare presidenten saknar rösträtt. Byrån möts två gånger per år.

Församlingens nuvarande president är Lord Peter Bowness (Storbritannien). Bowness utsågs till tillförordnad president den 11 december eftersom den tidigare presidenten George Tsereteli (Georgien) förlorade sin plats i det georgiska parlamentet efter valet i oktober.

2.2.3 Sekretariatet

Församlingens sekretariat finns i Köpenhamn och har ett tjugotal tjänstemän. Sekretariatet har även en filial i Wien där en ambassadör representerar församlingen vid regeringssidans möten.

2.2.4 Partigrupper

Inom församlingen verkar fyra partigrupper: den konservativa gruppen, socialistgruppen, den liberala gruppen samt den konservativa och reformistiska gruppen. Övriga partier möts sporadiskt utan organiserade grupper. De fyra partigrupperna har inga egna sekretariat och får inte några finansiella bidrag från församlingen. De sammanträder i anslutning till församlingens ordinarie möten.

3 Den svenska delegationen

3.1 Ledamöter i den svenska delegationen

I den svenska delegationen ingår åtta ledamöter och lika många ersättare. Dessa väljs av kammaren för en mandatperiod. Efter riksdagsvalet hösten 2018 valdes följande delegation:

Ordinarie ledamöter

Johan Büser (S)
 Margareta Cederfelt (M)
 Carina Ödebrink (S)
 Edward Riedl (M)
 Björn Söder (SD)
 Jasenko Omanovic (S)
 Lars Thomsson (C)
 Yasmine Posio (V)

Ersättare

Joakim Sandell (S)
 Åsa Coenraads (M)
 Roza Güclü Hedin (S)
 Carl-Oskar Bohlin (M)
 Sven-Olof Sällström (SD)
 Anders Österberg (S)
 Johanna Jönsson (C)
 Dag Larsson (S)

Delegationen har valt Johan Büser (S) till ordförande och Margareta Cederfelt (M) till vice ordförande.

3.2 Utskotts fördelning

Fördelningen till den parlamentariska församlingens fackutskott från och med valet 2018 är följande:

Utskott I: Politik och säkerhet

Johan Büser (S)
 Margareta Cederfelt (M)
 Björn Söder (SD)

Utskott II: Ekonomi och miljö

Carina Ödebrink (S)
 Lars Thomsson (C)

Utskott III: Demokrati och mänskliga rättigheter

Jasenko Omanovic (S)
 Edward Riedl (M)
 Yasmine Posio (V)

3.3 Särskilda uppdrag

Margareta Cederfelt (M) är sedan sommarmötet 2017 vicepresident i den parlamentariska församlingen. År 2019 utsågs hon till särskild representant om mordet på Boris Nemtsov och som en del av hennes uppdrag presenterade Cederfelt sin rapport om mordet under vintermötet i Wien 2020.

Margareta Cederfelt ingår sedan 2016 i arbetsgruppen för migrationsfrågor och utsågs i januari 2020 till dess tillförordnade ordförande.

4 Församlingens ordinarie verksamhet under 2020

4.1 Vintermötet i Wien

Församlingens årliga vintermöte hölls i Wien, Österrike, den 21–22 februari där cirka 250 parlamentariker deltog från över 50 länder. Den svenska delegationen till OSSE:s parlamentariska församling representerades av Johan Büser (S), Margareta Cederfelt (M), Carina Ödebrink (S), Edward Riedl (M), Jasenko Omanovic (S), Lars Thomsson (C) och Yasmine Posio (V). Ett möte hölls i plenum och därutöver sammanträdde de tre fackutskottet och det ständiga utskottet. Vidare genomfördes ett antal seminarier och bilaterala möten mellan de olika delegationerna.

I de tre fackutskottet redogjorde utskottens rapportörer för utvecklingen inom sina ansvarsområden i förhållande till de resolutioner som tidigare antagits. Rapportörerna presenterade även inriktningen på kommande rapporter och resolutioner.

Utskottet för politik och säkerhet leddes av vice ordförande Costel Neculai Dunava (Rumänien). Utskottets rapportör Laurynas Kasciunas (Litauen) belyste arbetet med konfliktlösning i OSSE-regionen och lyfte fram situationen i Ukraina. Han redogjorde för att landminor och andra explosiva lämningar är ett stort hot mot säkerheten i landet och att åtgärder för att desarmera minor är prioriterade. Vidare framhöll Kasciunas behovet av att OSSE:s civila observatörsmission ges obegränsad tillgång till områden ockuperade av Ryssland, att begränsningarna av mediefriheten i Ukraina upphör, att Ukrainas territoriella gränser återupprättas och att interparlamentariska initiativ tas för att främja cybersäkerhet i OSSE-regionen.

I den efterföljande debatten diskuterade parlamentarikerna striderna i östra Ukraina, konflikten i Nagorno-Karabakh och andra konflikter i Sydkaukasien. När det gäller konflikten i Nagorno-Karabakh framhölls att de samtal som förts mellan Armenien och Azerbajdzjan under den årliga säkerhetskonferensen i München bör ligga till grund för diskussioner om konfliktens lösning. I ett inlägg betonade Margareta Cederfelt (M) betydelsen av att Minskavtalet, det fredsavtal som redan slutits mellan Ukraina och Ryssland, efterlevs och genomförs.

Utskottet för ekonomi och miljö leddes av vice ordförande Artur Gerasymov (Ukraina). Utskottets rapportör Elona Gjebrea Hoxha (Albanien) redogjorde för att samordnade åtgärder är nödvändiga för att motverka klimatrisken och att OSSE-regionen står inför stora utmaningar kopplade till den ekonomiska och miljömässiga dimensionen av säkerhet. Hon betonade särskilt att vattentillgången i OSSE-regionen är ett tilltagande problem i och med klimatförändringarna.

I den efterföljande debatten diskuterade parlamentarikerna sambandet mellan klimat och migration, utvecklingen av förnybara energikällor och utmaningar kopplade till hållbar energiförsörjning. I ett inlägg underströk Lars Thomsson (C) vikten av att alla länder tar sitt ansvar i arbetet för ett mer hållbart samhälle.

Utskottet för demokrati och mänskliga rättigheter leddes av ordförande Kyriakos Hadjiyianni (Cypern) som i sitt inledningstal redogjorde för sina aktiviteter, däribland ett besök i Ukraina. Han belyste OSSE:s särskilda fokus på mänskliga rättigheter och den humanitära situationen för människor som befinner sig i konfliktområden. Utskottets rapportör Kari Henriksen (Norge) uppmärksammade en tillbakagång av medborgares tilltro till institutioner och den politiska makten i OSSE-regionen.

Henriksen poängterade vidare att mediefriheten och civilsamhällesorganisationers möjligheter att verka är hotad i flera länder i regionen. Hon betonade vikten av att öka representationen av kvinnor och minoriteter för att skapa tilltro till allmänna institutioner och uppmanade parlamentarikerna att fokusera på inkluderande åtgärder i arbetet för att stärka mänskliga rättigheter. Utskottets möte avslutades med en debatt om förekomsten av desinformation, migranternas rättigheter, minoriteter och inskränkningar av mänskliga rättigheter i konfliktområden.

Efter mötena i de tre utskotten samlades hela församlingen för diskussioner i plenum. Ämnen som parlamentarikerna diskuterade var bland annat situationen i Ukraina och åtgärder för att främja en nedtrappning av konflikten, betydelsen av dialog med civilsamhällesaktörer och vikten av att effektivisera OSSE:s arbete. Församlingens dåvarande president George Tsereteli betonade att Kinas växande inflytande på omvärlden, Storbritanniens utträde ur EU och EU:s utvidgningsprocess har lett till större osäkerhet i OSSE-regionen. Han framhävde OSSE:s operativa förmåga och uppmanade medlemsstaterna att arbeta fram sätt att hantera nya typer av hot.

I plenum rapporterade även ordförandena för arbetsgrupperna och de särskilda representanterna om sin verksamhet. Hedy Fry (Kanada), församlingens särskilda representant för jämställdhetsfrågor, framhöll att betydande förbättringar på jämställdhetsområdet genomförts i OSSE-regionen men att stora utmaningar ännu kvarstår.

Vintermötet avslutades med en debatt om åtgärder för att motverka antisemitism, diskriminering och intolerans. I ett inlägg framhöll Johan Büser (S) minoriteternas utsatta situation i OSSE-området och uppmanade församlingens medlemsländer till ytterligare ansträngningar för att motverka främlingsfientlighet. Yasmine Posio (V) framhöll i ett inlägg vikten av multilateralt samarbete för att bemöta globala frågor.

4.2 Sessionen i Vancouver

Församlingens årliga session skulle ha ägt rum i Vancouver, Kanada, den 3–7 juli. Den 1 april meddelade församlingens president George Tsereteli och

ordföranden för den kanadensiska delegationen Hedy Fry att sessionen ställts in med anledning av coronapandemin.

Nästa session är planerad att hållas i Bukarest, Rumänien, 2021.

4.3 Höstmötet i San Marino

Församlingens höstmöte skulle ha ägt rum i San Marino den 4–6 oktober. Den 28 april meddelade församlingen att höstmötet ställts in på grund av coronapandemin.

4.4 Möten i det ständiga utskottet

Möten i det ständiga utskottet hålls normalt i anslutning till församlingens tre ordinarie möten. Vintermötet hölls i Wien den 20–21 februari, övriga möten har genomförts digitalt.

På dagordningen för det ständiga utskottets möte under vintermötet i Wien den 20 februari stod bland annat återrapportering från presidenten, de särskilda representanterna, kassören och generalsekreteraren. Under sammanträdet gjordes en uppföljning av de ändringsförslag till församlingens stadgar som presenterades under 2019. Lord Peter Bowness presenterade en rapport med ändringsförslagen och två förslag antogs av det ständiga utskottet.

Under det ständiga utskottets sammanträde den 7 juli diskuterades östra Ukraina, rasism och polisbrutalitet samt hur det parlamentariska arbetet ska kunna fortsätta under pandemin. Sammanträdet hölls digitalt och från den svenska delegationen deltog Margareta Cederfelt (M).

Den 12 november sammanträdde det ständiga utskottet digitalt. På dagordningen stod återrapportering från presidenten och generalsekreteraren samt rapportering om arbetet med att ändra stadgarna för att församlingen ska kunna fatta beslut under pandemin.

Dåvarande president George Tsereteli meddelade i sitt tal till utskottet att han inte blivit omvald till det georgiska parlamentet och därmed måste avgå från sin post som församlingens president. Generalsekreteraren informerade därefter utskottet om att vicepresident Lord Peter Bowness tar över som tillförordnad president fram till dess att församlingen kan arrangera val.

Den tillförordnade presidenten Lord Bowness redogjorde för arbetet med att ändra stadgarna. Han föreslog att ett tillägg i stadgarna antas av det ständiga utskottet under det kommande vintermötet 2021 som skulle möjliggöra för församlingen att hålla session och val digitalt.

4.5 Arbetsgruppen för migrationsfrågor

Margareta Cederfelt (M) är sedan januari 2020 tillförordnad ordförande i församlingens arbetsgrupp med fokus på migrationsfrågor. Gruppen fungerar som ett forum med fokus på migration utifrån säkerhet, ekonomi och mänskliga rättigheter. Arbetsgruppen rapporterar till det ständiga utskottet. Den har

i uppdrag att ta fram policyförslag och uppmuntra till dialog mellan medlemsländerna och OSSE. Arbetsgruppen lägger också fram resolutioner till församlingens sessioner. Gruppens 18 medlemmar träffas regelbundet, bevakar migrationsfrågor och arrangerar fältstudier.

Under arbetsåret 2020 genomförde arbetsgruppen fyra möten. På grund av pandemin hölls majoriteten av dessa digitalt. Under mötena har gruppen diskuterat aktuella frågor, bland annat situationen på de grekiska öarna och EU:s migrationspaket, arbetsgruppens samarbete med OSSE på regeringsnivå och förutsättningar för kommande fältstudier. Gruppen har vid ett antal tillfällen träffat externa aktörer. Mötena har arrangerats med Greklands migrationsminister, representanter för EU-kommissionen och medlemmar från civilsamhällesorganisationer.

4.6 Särskild representant om mordet på Boris Nemtsov

Margareta Cederfelt (M) blev under vintermötet i Wien 2019 utsedd till församlingens särskilda representant om mordet på den ryska oppositionspolitikern Boris Nemtsov. Under sammanträdet i det ständiga utskottet vid vintermötet 2020 överlämnade Cederfelt sin slutgiltiga rapport om mordet.

I sitt tal till utskottet redogjorde Cederfelt för stora brister i de ryska myndigheternas utredning av mordet och betonade att misskötta utredningar av brott mot journalister, oppositionspolitiker och demokratiaktivister i praktiken leder till straffrihet för grova brott. Hon betonade att ryska myndigheter inte besvarat frågor om rättsfallet och uppmanade Ryssland att samarbeta i frågor som rör mordet.

I anslutning till rapportens överlämnande arrangerade den svenska delegationen ett sidoevenemang för att diskutera rapportens innehåll i ett panelsamtal. Delegationens ordförande Johan Büser (S) höll ett inledningsanförande och Gunnar Bragi Sveinsson (Island) modererade samtalet. Förutom Margareta Cederfelt deltog Vladimir Kara-Murza från The Boris Nemtsov Foundation, Boris Nemtsovs advokat Vadim Prokhorov och Laurynas Kasciunas (Litauen) i panelen.

Den 27 juli medverkade Margareta Cederfelt i ett seminarium arrangerat av den brittiska tankesmedjan Chatham House där hon redogjorde för sitt arbete med rapporten.

Rapporten togs upp i februari 2020 i Tom Lantons kommitté för mänskliga rättigheter vid den amerikanska kongressen. Den nämns även i en resolution i den amerikanska senaten.

5 Församlingens verksamhet under 2020

5.1 Digitala seminarier

Till följd av coronapandemin har församlingen använt sig av digitala lösningar som alternativ till fysiska möten och arrangemang. Exempelvis hölls en serie om åtta digitala seminarier på olika teman under första halvåret 2020. Syftet med seminarierna var att diskutera hur de respektive ämnesområdena har påverkats av pandemin och ge församlingens medlemmar möjlighet att utbyta erfarenheter och information.

Det första seminariet hölls den 22 april på temat pandemins påverkan på världsekonomin. Ett antal inbjudna talare redogjorde för vikten av ekonomiska stimulansåtgärder och då särskilt till de sektorer som drabbats hårdast av pandemin. Därefter diskuterade församlingens medlemmar hur parlament kan fungera i tider av social distansering och nedstängningar, vikten av att skydda mänskliga rättigheter även under pandemin samt behovet av en övergripande plan för ekonomisk återhämtning.

Den 8 maj ägde det andra seminariet rum som fokuserade på hur mänskliga rättigheter och demokrati påverkats av undantagstillstånd och nedstängningar till följd av pandemin. Under diskussionen poängterade ett antal talare att anledningarna till att utlysa undantagstillstånd och nationella nödlägen måste vara starka. Parlamentarikerna nämnde att undantagstillstånd bör vara tidsbegränsade, uppkomma i enlighet med existerande lagstiftning och vara begränsade till vad den aktuella situationen kräver.

Vårens tredje seminarium arrangerades den 15 maj och fokuserade på hur konflikter i OSSE-regionen påverkats av pandemin. Under debatten betonade medlemmar från konfliktdrabbade länder att pandemin har påverkat civilbefolkningen och redan utsatta grupper hårt. Flera talare framhävde att pandemin inte får distrahera OSSE från att fokusera på konfliktlösning och att Helsingforsavtalet måste upprätthållas.

Den 22 maj hölls det fjärde seminariet som berörde de miljömässiga aspekterna av coronapandemin. Ett antal inbjudna talare betonade vikten av att den ekonomiska återhämtningen efter pandemin måste ske enligt uppsatta klimatmål. Flera parlamentariker lyfte sedan sambandet mellan miljöförstöring och människors hälsa samt att nedstängningar av samhällen under pandemin lett till mindre luftföroreningar i flera av världens storstäder. Även frågan om statliga subventioner till fossila industrier lyftes av församlingens medlemmar.

Ett femte seminarium arrangerades den 26 maj på temat migration och skydd av migranter och flyktingar under pandemin. I rollen som tillförordnad ordförande i församlingens arbetsgrupp för migrationsfrågor höll Margareta Cederfelt (M) ett öppnande anförande om vikten av ökat internationellt samarbete för att skapa långsiktiga lösningar på migrationsutmaningar. Hon nämnde vikten av att ge flyktingar och migranter i OSSE-regionen tillgång till

sjukvård under pandemin och belyste behovet av en omfördelningsmekanism för asylsökande. Därefter diskuterade parlamentarikerna ökningen av främlingsfientliga och rasistiska uttalanden under pandemin, särskilt mot människor av asiatiskt ursprung.

Den 15 juni hölls det sjätte seminariet som fokuserade på pandemins påverkan på jämställdhet mellan könen. Under seminariet presenterade församlingens särskilda representant för jämställdhetsfrågor Hedy Fry sin rapport om pandemins påverkan på jämställdheten. Ett antal talare betonade vikten av att möta behoven för kvinnliga medarbetare i sjukvården. Vidare diskuterade parlamentarikerna vikten av att öka kvinnors representation i parlamenten och att fortsätta arbetet mot våld i nära relationer.

Det sjunde seminariet arrangerades den 22 juni och fokuserade på utmaningar för minoriteter och utsatta grupper under coronapandemin. Under seminariet poängterade ett antal talare det faktum att pandemin lett till ökade spänningar mellan folkgrupper och intolerans. Parlamentarikerna diskuterade hur minoriteter och utsatta grupper kan skyddas från pandemin samt den ökade främlingsfientligheten. Flera talare poängterade att minoriteter drabbats hårdare av pandemin, både hälsomässigt och socialt.

Den 30 juni hölls det åttonde och sista seminariet på temat parlamentarikers roll i att motverka terrorism med anledning av pandemin. Parlamentarikerna diskuterade hur den rådande pandemin kan öka risken för terrorism i och med att fokus och resurser flyttas till att bekämpa andra typer av hot. Talarna nämnde även att den ekonomiska krisen till följd av pandemin riskerar att förvärra befintliga meningsskiljaktigheter och konflikter, vilket kan leda till uppkomsten av nya hot och terrorgrupper.

5.2 Informella ledarskapsmöten

I och med att församlingens byrå inte kunnat träffas fysiskt under pandemin har sekretariatet anordnat ett antal digitala informella ledarskapsmöten. Dessa möten gav församlingens ledare möjlighet att diskutera organisationens roll under och efter pandemin.

6 Den svenska delegationens verksamhet under 2020

Utöver att delta i församlingens verksamhet arrangerar den svenska delegationen egna möten och deltar i vissa externt organiserade aktiviteter.

6.1 Delegationsmöten

Den svenska delegationen höll sju delegationsmöten under året. Dessa möten hölls både digitalt och med medverkande på plats i riksdagen.

Under vissa delegationsmöten har organisationer och myndigheter bjudits in för att informera om aktuella frågor i OSSE-regionen. Bland annat har företrädare för Utrikesdepartementet informerat delegationen om Sveriges kommande ordförandeskap i OSSE 2021.

6.2 Informationsutbyte med riksdagens utskott

För att öka interaktionen mellan utskott och delegationer tillsatte riksdagens talman under våren en arbetsgrupp vars rekommendationer antogs under hösten. Delegationens ordförande Johan Büser deltog i gruppens arbete. Rekommendationerna förtydligar möjligheten att utskotten vid behov kan bjuda in delegationerna för informationsutbyte. Delegationerna uppmanas att göra en bedömning inför och efter varje session av huruvida ett utbyte med relevanta utskott bör göras. Förslaget förankrades i delegationen vid delegationsmötet den 18 november.

Under 2020 har ledamöter i delegationen bjudits in till utrikesutskottets sammanträden då utrikesministern informerat om det kommande svenska ordförandeskapet i OSSE.

Delegationens presidium har deltagit i de delegationspresidiefrukostar som talmannen bjudit in till. Dessa arrangeras i syfte att utbyta information mellan presidierna i utrikesutskottet och delegationerna om relevanta frågor. De har hållits den 22 januari, den 17 juni och den 11 november.

6.3 Seminarium om valet i USA

Den 8 december arrangerade delegationen ett seminarium om valet i USA. Medverkade gjorde delegationens fyra valobservatörer: Johan Büser (S), Margareta Cederfelt (M), Carina Ödebrink (S) och Lars Thomsson (C). Övriga deltagare var Ingrid Ask, ministerråd vid Sveriges ambassad i Washington D.C. och Dag Blanck, professor i Nordamerikastudier. Seminariet modererades av Anders Mellbourn, vice ordförande för OSSE-nätverket. Talarna diskuterade valobser-

vationen och det rådande politiska läget i landet. Seminariet direktsändes på riksdagens hemsida och senare på SVT Forum.

6.4 Nordisk-baltiskt samarbete

Den svenska delegationen arbetar nära delegationerna från de nordiska och baltiska länderna, ett samarbete i den så kallade NB8-gruppen. Gruppen håller minst två årliga möten. I mötena medverkar presidier och medlemmar i församlingens byrå från respektive land.

Under 2020 arrangerades totalt tre nordisk-baltiska möten: den 25 maj, den 9 november och den 30 november. Med anledning av pandemin genomfördes samtliga möten digitalt. Fokus för gruppens möten har varit läget i OSSE-regionen och församlingens interna arbete under coronapandemin.

6.5 Uttalande om Belarus

Med anledning av utvecklingen i Belarus efter landets presidentval den 9 augusti gjorde delegationen ett officiellt uttalande till samtliga delegationer i den parlamentariska församlingen. Uttalandet, daterat den 19 november, krävde att våldet mot civila upphör, att de skyldiga till övervåld mot demonstranter ställs inför rätta och att Belarus lever upp till sina åtaganden i Helsingforsavtalet.

6.6 Övrigt engagemang

Den 3–4 februari arrangerades en konferens i Washington D.C. för unga parlamentariker. På en öppen inbjudan av Alcee Hastings, ordförande i den amerikanska OSSE-delegationen, deltog Carl-Oscar Bohlin (M) och Roza Güclü Hedin (S) från den svenska OSSE-delegationen. Totalt deltog drygt 40 ledamöter från ett antal av OSSE:s medlemsstater, inklusive partstaterna Afghanistan och Thailand.

Under seminariet diskuterade parlamentarikerna ungas roll i freds- och säkerhetsfrågor, effektivt engagemang i multilaterala organisationer och koalitionsbyggande. Bland de inbjudna talarna fanns representanter från civilsamhället, OSSE på regeringsnivå och församlingens president och generalsekretäre.

7 Genus och jämställdhet

OSSE arbetar kontinuerligt för jämställdhet inom församlingen och i dess arbete. Församlingens särskilda representant för jämställdhetsfrågor, Hedy Fry, presenterade den 15 juni sin rapport De genusbaserade effekterna av covid-19 (The Gendered Impacts of COVID-19). I rapporten analyseras förutom coronapandemin även genus inom OSSE. Fry belyser i sin rapport att coronapandemin utgör ett reellt hot mot jämställdheten och att utvecklingen riskerar att stagnera framöver. Fry beskriver att det i ett antal tidiga rapporter noteras en kraftig ökning av könsbaserat våld under pandemin. Hon betonar att den hårt belastade sjukvården är en kvinnodominerad sektor, att resurser kan komma att flyttas från den sexuella och reproduktiva vården och att kvinnor riskerar att drabbas oproportionerligt hårt av den ekonomiska nedgången under och till följd av pandemin. Dessutom framhäver Fry att kvinnors obetalda arbete ökat under pandemin, något som även kan få konsekvenser för löneskillnaderna mellan könen.

År 2020 är det 20 år sedan FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet antogs. Fry framhåller vikten av ett ökat kvinnligt deltagande i fredsprocesser. Fry noterar att några av de länder med mest framgångsrik hantering av pandemin har haft kvinnligt ledarskap, vilket visar hur viktigt det är att kvinnor är med och fattar beslut i krissituationer. Fry menar att det exceptionella läge som coronapandemin innebär också kan medföra möjligheter att etablera en mer jämställd agenda efter pandemin.

Rapporten låg även till grund för ett webbseminarium på samma tema den 15 juni. Under diskussionen utbyttes olika erfarenheter där det huvudsakliga ämnet var könsbaserat våld. I diskussionerna deltog förutom medlemmarna även internationella experter. Under webbseminariet framhölls vikten av fortsatt intensivt och meningsfullt arbete för att motverka könsbaserad diskriminering och våld.

8 Valobservationer

Varje år skickar organisationen för säkerhet och samarbete i Europa valobservatörer till medlemsländerna för att observera val. Från församlingen reser parlamentariker för att fastställa om valen är fria och rättvisa och om de lever upp till de överenskomna åtaganden som fastställdes i Köpenhamnsdokumentet från 1990. Valobservationerna sker i regel i samarbete med OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR).

Dagen efter valet lämnar missionen ett preliminärt uttalande om valet, medan en slutgiltig rapport om hela valprocessen utkommer ett par månader senare. Den slutgiltiga rapporten innehåller rekommendationer för hur valprocessen kan förbättras. Alla OSSE:s medlemsländer har åtagit sig att följa upp dessa rekommendationer. OSSE-ordförandeskapet utser en parlamentariker till särskild samordnare för korttidsobservatörerna som bland annat har till uppgift att lämna det gemensamma uttalandet vid presskonferensen dagen efter valet. Denne ansvarar även för att ta fram det gemensamma utlåtandet för missionen, inklusive förhandlingen av texten. Sedan 2013 utser församlingen en ledare för sin delegation. Inför en valobservation träffar observatörerna företrädare för de politiska partierna, oberoende journalister och valmyndigheter i syfte att få information om situationen i det aktuella landet. Den svenska delegationen har kompletterat församlingens program genom möten med svenska diplomater på plats samt experter och företrädare för civilsamhället.

Under 2020 observerade församlingen fyra val och den svenska delegationen deltog i samtliga observationer. På grund av pandemin kunde församlingen dock inte observera alla val som man planerat.

På inbjudan av talmannen kan riksdagsledamöter som inte ingår i OSSE-delegationen delta i valobservationer under den så kallade talmanskvoten inom ramen för det deltagarantal som tilldelats Sverige. Talmanskvoten har inte använts under 2020 på grund av coronapandemin.

8.1 Det förtida parlamentsvalet i Azerbajdzjan

Den 9 februari hölls parlamentsval i Azerbajdzjan. Valet av de 125 platserna i parlamentet skulle ha arrangerats i november 2020 men tidigarelades efter att president Ilham Aliyev beslutat att upplösa parlamentet i december 2019. Av parlamentets platser tillföll 70 regeringspartiet Nya Azerbajdzjan medan 41 platser tilldelades partilösa. Av de invalda parlamentarikerna var 17 procent kvinnor. Valdeltagandet blev 47 procent.

Valet observerades av ODIHR, OSSE:s parlamentariska församling och Europarådets parlamentariska församling. Särskild samordnare för OSSE:s korttidsobservatörer var Artur Gerasymov medan församlingens observatörer leddes av Elona Hoxha-Gjebrea. Från Sverige deltog Margareta Cederfelt (M)

och Dag Larsson (S) som valobservatörer. Från OSSE:s parlamentariska församling deltog 57 parlamentariker från 19 av OSSE:s medlemsstater.

8.2 Det förtida parlamentsvalet i Nordmakedonien

Efter att Nordmakedoniens regering avgått i slutet av 2019 upplöste landets talman parlamentet den 16 februari och utlyste nyval. Valet skulle ha ägt rum den 12 april men flyttades fram till den 15 juni med anledning av coronapandemin.

Regeringskoalitionen och oppositionen fick en dryg tredjedel var av rösterna. Regeringspartiet (socialdemokratiska SDSM) och dess mindre stödpartier blev marginellt större än oppositionskoalitionen. Efter förhandlingar med vågmästarpartier bildade SDSM regering. Av de invalda parlamentarikerna var 36 procent kvinnor. Valdeltagandet blev 52 procent.

Valet observerades av ODIHR. OSSE:s parlamentariska församling skulle ha deltagit i observationen men ställde in med hänvisning till coronapandemin.

8.3 Parlamentsvalet i Montenegro

Det montenegrinska parlamentsvalet som omfattar parlamentets 81 platser ägde rum den 30 augusti. Valresultatet blev mycket jämnt. Efter den slutgiltiga rösträkningen uppnådde oppositionspartierna majoritet i parlamentet med ett mandat och meddelade dagen efter att man avsåg att bilda regering. Maktskiftet är det första i landets historia sedan självständigheten 2006. Av de invalda parlamentarikerna var 22 procent kvinnor. Valdeltagandet blev 77 procent.

Valet observerades av ODIHR och OSSE:s parlamentariska församling. Från OSSE:s parlamentariska församling deltog två parlamentariker från två av OSSE:s medlemsstater. Margareta Cederfelt (M) som särskild samordnare för OSSE:s korttidsobservatörer. Observationen är den första som församlingen deltagit i sedan coronapandemins utbrott.

8.4 Parlamentsvalet i Kirgizistan

Den 4 oktober hölls parlamentsval i Kirgizistan till de 120 platserna i parlamentet. Dagen efter valet utbröt våldsamma demonstrationer i huvudstaden Bisjkek. Oppositionen anklagade sittande regering för valfusk, menade att röster köpts och vägrade acceptera resultatet. Den 6 oktober meddelade landets valmyndighet att valresultatet ogiltigförklarats. Efter valmyndighetens beslut avgick den sittande regeringen. Sadyr Japarov valdes därefter av parlamentet till premiärminister. Det preliminära valdeltagandet blev 56 procent.

Valet observerades av ODIHR. OSSE:s parlamentariska församling skulle ha medverkat med en delegation men tvingades ställa in sin medverkan med hänvisning till coronapandemin.

8.5 Parlamentsvalet i Georgien

Parlamentsvalet i Georgien ägde rum den 31 oktober. Valresultatet innebar att regeringspartiet Georgisk dröm behöll sin absoluta majoritet i parlamentet. Av de invalda parlamentarikerna var 21 procent kvinnor. Det preliminära valdeltagandet blev 56 procent.

Valet observerades av ODIHR, OSSE:s parlamentariska församling, Europarådets parlamentariska församling och Natos parlamentariska församling. Särskild samordnare för OSSE:s korttidsobservatörer var Elona Gjebrea Hoxha medan OSSE-församlingens observatörer leddes av Pia Kauma (Finland). Från Sverige deltog Björn Söder (SD), Jasenko Omanovic (S), Yasmine Posio (S) och Dag Larsson (S). Från OSSE:s parlamentariska församling deltog 25 parlamentariker från 14 av OSSE:s medlemsstater.

8.6 President- och parlamentsvalet i USA

Den 3 november hölls president- och parlamentsval i USA. Valet gällde posterna som president och vicepresident samt kongressens 35 av 100 senatorer och samtliga 435 medlemmar i representanthuset. Av de invalda parlamentarikerna var 24 procent kvinnor. Det preliminära valdeltagandet blev 70 procent.

Valresultatet innebar att Joe Biden och Kamala Harris från det demokratiska partiet tillträder som president respektive vicepresident. Demokraterna behöll sin majoritet i representanthuset medan majoriteten i senaten skulle komma att avgöras i ett ytterligare val under början av 2021.

Valet observerades av ODIHR och OSSE:s parlamentariska församling. Särskild samordnare för OSSE:s korttidsobservatörer var Michael Georg Link (Tyskland) medan församlingens observatörer leddes av Kari Henriksen. Från Sverige deltog Johan Büser (S), Margareta Cederfelt (M), Carina Ödebrink (S) och Lars Thomsson (C). Cederfelt och Ödebrink observerade i Michigan och Büser och Thomsson i Wisconsin. Från OSSE:s parlamentariska församling deltog 39 parlamentariker från 39 av OSSE:s medlemsstater.

9 Samarbeten med parter inom och utom den parlamentariska församlingen

9.1 Samarbetet i Medelhavsområdet

Den parlamentariska församlingen har under åren antagit ett stort antal resolutioner om samarbetet i Medelhavsområdet. Den särskilda relationen som OSSE har till grannländerna vid Medelhavet har då noterats, och det ömsesidiga beroendet av säkerhet har betonats.

Församlingen vill bidra till ett närmare samarbete inom Medelhavsområdet för att där främja OSSE:s normer och principer. Detta ska ske genom ökad politisk dialog, ekonomiskt samarbete, kulturutbyte samt genom starkare demokratiska institutioner och respekt för mänskliga rättigheter.

Medlemmar i den svenska delegationen har tidigare år deltagit i det årliga mötet Medelhavsforum, men på grund av pandemin har detta möte inte hållits.

9.2 Samarbete med andra parlamentariska församlingar

Vid valobservationer sker ett nära samarbete mellan OSSE:s parlamentariska församling, ODIHR och Europarådets parlamentariska församling. Vid särskilda valobservationer bedrivs samarbete med Europaparlamentet och Natos parlamentariska församling.

Med anledning av coronapandemin har församlingen under året fördjupat sitt samarbete med Europarådets och Natos parlamentariska församlingar. Den 16 april gjorde de tre församlingarnas presidenter ett gemensamt uttalande om vikten av att upprätthålla ett multilateralt samarbete även under pandemin. I uttalandet framhöll man att de nationella parlamenten måste kunna fortsätta att arbeta under pandemin och att demokratin måste skyddas i tider av kris.

10 Församlingens budget

OSSE:s parlamentariska församling beslutar om sin egen verksamhet och budget. Verksamheten finansieras genom bidrag från medlemsländernas parlament och baseras på OSSE:s beräkningar för medlemsländerna. Budgetåret börjar den 1 oktober och avslutas den 30 september.

För budgetåret 2019–2020 uppgick församlingens budget till 3 642 999 euro. Den svenska delegationen bidrog med 106 397 euro (cirka 1 130 000 kronor), motsvarade 2,92 procent av den totala budgeten.

Eftersom en stor del av församlingens resurskrävande arbete ställdes in under budgetåret 2019–2020 användes inte alla budgeterade medel. På grund av detta föreslog dåvarande president George Tsereteli och kassör Peter Juel-Jensen (Danmark) den 15 maj att dessa pengar ska överföras till budgeten för kommande verksamhetsår (2020–2021).

11 Församlingens ledning, särskilda representanter och medlemsstater

11.1 Församlingens och fackutskottens ledning

Följande representanter är valda till ledarskapspositioner inom församlingen och utgör församlingens byrå.

President	Invalsår
Lord Peter Bowness (Storbritannien) (tillförordnad)	2020
Vicepresidenter	
Azay Guliyev (Azerbajdzjan)	2016
Victor Paul Dobre (Rumänien)	2016
Margareta Cederfelt (Sverige)	2017
Roger F. Wicker (USA)	2017
Kristian Vigenin (Bulgarien)	2018
Pascal Allizard (Frankrike)	2018
Kari Henriksen (Norge)	2018
Kassör	
Peter Juel-Jensen (Danmark)	2019
President emeritus	
Ilkka Kanerva (Finland)	2014
Utskott I: Politik och säkerhet	
Richard Hudson (USA), ordförande (tillförordnad)	2020
Costel Neculai Dunava (Rumänien), vice ordförande	2019
Laurynas Kascinunas (Litauen), rapportör	2019
Utskott II: Ekonomi, vetenskap, teknik och miljö	
Doris Barnett (Tyskland), ordförande (tillförordnad)	2020
Artur Gerasymov (Ukraina), vice ordförande	2016
Elona Gjebrea Hoxha (Albanien), rapportör	2018

Utskott III: Demokrati och mänskliga rättigheter

Kyriakos Hadjiyianni (Cypern), ordförande	2019
Michael Georg Link (Tyskland), vice ordförande	2018
Kari Henriksen (Norge), rapportör (tillförordnad)	2020

11.2 Särskilda representanter

Församlingens president har rätt att utse medlemmar av församlingen till särskild representant för en specifik fråga. De utvalda representanterna ska avrapportera sin verksamhet vid de årliga sessionerna. Vid slutet av 2020 hade församlingen följande elva representanter.

Antisemitism, rasism och intolerans	Utsedd
Benjamin Cardin (USA)	2015
Arktiska frågor	
Torill Eidsheim (Norge)	2019
Centralasien	
Reinhold Lopatka (Österrike)	2020
Kontakter med det civila samhället	
Pia Kauma (Finland)	2019
Desinformation och propaganda	
Oscar Mina (San Marino)	2020
Bekämpning av korruption	
Irene Charalambides (Cypern)	2019
Jämställdhet	
Hedy Fry (Kanada)	2010
Människohandel	
Christopher Smith (USA)	2004
Medelhavsfrågor	
Pascal Allizard (Frankrike)	2017
Södra Kaukasus	
Ditmir Bushati (Albanien)	2020
Östeuropa	
Daniela De Ridder (Tyskland)	2020

11.3 OSSE:s medlemsstater

Nedanstående länder är medlemmar i OSSE. Siffran i parentes anger landets antal ledamöter i den parlamentariska församlingen. Församlingen har totalt 323 ledamöter.

Albanien (3)	Moldavien (3)
Andorra (2)	Monaco (2)
Armenien (3)	Mongoliet (3)
Azerbajdzjan (3)	Montenegro (3)
Belarus (6)	Nederländerna (8)
Belgien (8)	Norge (6)
Bosnien och Hercegovina (3)	Polen (8)
Bulgarien (5)	Portugal (6)
Cypern (3)	Rumänien (7)
Danmark (6)	Ryssland (15)
Estland (3)	San Marino (2)
Nordmakedonien (3)	Schweiz (6)
Finland (6)	Serbien (4)
Frankrike (13)	Slovakien (4)
Förenta staterna (17)	Slovenien (3)
Georgien (3)	Spanien (10)
Grekland (6)	Malta (3)
Irland (6)	Storbritannien (13)
Island (3)	Sverige (8)
Italien (13)	Tadzjikistan (3)
Kanada (10)	Tjeckien (6)
Kazakstan (6)	Turkiet (8)
Kirgizistan (3)	Turkmenistan (3)
Kroatien (3)	Tyskland (13)
Lettland (3)	Ukraina (8)
Liechtenstein (2)	Ungern (6)
Litauen (3)	Uzbekistan (6)
Luxemburg (5)	Österrike (6)

11.4 Partnerstater

Afghanistan

Israel

Sydkorea

Algeriet

Japan

Thailand

Australien

Jordanien

Tunisien

Egypten

Marocko